

قیمت گوشت هم چنان رو به بالا می‌رود!

نگاه روزنامه‌نگار

ارکستر ضد دیپلماسی

درباره سکوت تندروها پس از اعلام مواضع نتانیاوو و ترامپ علیه برجام

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

دونالد ترامپ روز دوشنبه در کنست اسرائیل سخنرانی متنوعی داشت. درباره جنگ‌هایی که پایان داد صحبت کرد و با تکرار ادعاهای پیشین درباره وجود برنامه نظامی اتمی در ایران، مدعی شد که با حمله به تأسیسات هسته‌ای، ابر تهدید را از سر خاور میانه و اسرائیل کنار زده است. در بخش دیگری از صحبت‌هایش هم به موضوع خروج یکجانبه‌اش از توافق هسته‌ای (برجام) اشاره کرد و گفت: «من توافق هسته‌ای ایران را لغو کردم و به انجام این کار بسیار افتخار می‌کنم. «بنیامین نتانیاوو نخست‌وزیر اسرائیل هم در سخنرانی خود در حضور ترامپ، در این چند موضوع از ترامپ تشکر کرد: «تور سردار قاسم سلیمانی، خروج از توافق فاجعه‌بار برجام، حمایت از حمله به ایران و همچنین عملیات چکش نیمه‌شب که اسم رمز همان حمله هوایی به تأسیسات هسته‌ای ایران بود.

خوب است به بهانه تشکر سخاوتمندانه او از ترامپ برای از بین بردن توافق هسته‌ای با ایران، این صحبت‌های او مربوط به سال ۱۳۹۹ در مجمع عمومی سازمان ملل را هم مرور کنیم. او آن سال در سخنرانی خود مثل همیشه مدعی شد که ایران دنبال بمب اتم است و از شورای امنیت سازمان ملل برای مخالفت با درخواست‌های غیرقانونی آمریکا (بازگرداندن قطعه‌نامه‌های لغوشده تحریمی ایران) گفت: «پنج سال پیش با برداشته شدن تحریم‌های ایران، ربه‌ران قدرت‌های جهانی در قفس ببر را بازکردند در حالی که امیدوار بودند بهترین وضعیت رقم بخورد. در پنج سال گذشته، ما به عنوان کسانی که در خاور میانه زندگی می‌کنیم، از پیامدهای این توافق غیرمسئولانه رنج بردیم. این توافق ایران را ثروتمندتر و جسورتر کرد تا به کارزار خود در سراسر منطقه بوجه بدهد.»

همانقدر که نتانیاوو ابتدا تلاش کرد این توافق به دست نیاید و بعد از آن به دست آمدنش تلاش کرد آن را از بین ببرد، عده‌ای هم در داخل کشور موبه‌مواز همین الگو استفاده می‌کردند و نت‌های مشابه را می‌توانختند. ترامپ هم در نهایت به این جمع‌بندی رسید که توافق سودی برای آن‌ها ندارد و آن را پاره کرد. انگیزه آنان مشخص بود اما با گذشت بیش از دو دهه از آغاز این پرونده و فرازونشیبی که داشته، هنوز به طور دقیق نمی‌دانیم چه انگیزه‌ای از این هم‌نوایی وجود داشته است. آن‌ها یعنی ترامپ و نتانیاوو در تمام این سال‌ها می‌گفتند توافق فاجعه‌بار است، این‌ها یعنی جریان تندرو داخلی هم عیناً همان ادبیات را تکرار می‌کردند. آن‌ها می‌گفتند این توافق پول‌های ایران را آزاد کرده و تحریم‌های هسته‌ای که بخش اصلی تحریم‌ها بود را برداشته، این‌ها ما از روی این حقایق می‌پرند و به این می‌پردازند که تأسیسات و برنامه ایران با محدودیت مواجه شده. همانطور که از اهرم بازگشت به شرایط قبل از توافق یعنی اسنپ‌ک، پس‌گشت یا مکانیسم حل اختلاف (بازگشت ایران به برنامه خود و بازگشت قطعه‌نامه‌های طرف مقابل) برای اغراض و حمله‌های سیاسی استفاده می‌کنند و البته ترجیح می‌دهند از صدور قطعه‌نامه‌ها بگذرند. یا در تحلیل‌های خود میان تحریم‌های بخشی (مثلاً تحریم بخش انرژی یا حمل و نقل به طور کامل) نه تحریم شرکت‌ها و افراد، فرقی نمی‌گذارند. با منطق جالبی، تعداد تحریم‌های می‌شمارند و به نوع آن کاری ندارند. البته منطق‌هایی هم در این سال‌ها برای خود داشته‌اند. مثلاً این که درست است ایران نمی‌خواهد سلاح هسته‌ای داشته باشد اما باید در آستانه آن باشد که این خود نوعی بازآزاندگی می‌آورد. یا اینکه نباید امتیازی تبادل کرد و... که در این سال‌ها زیاد شنیده شد.

مرور مواضع و تحلیل‌های رسانه‌ای و سیاسی جریان تندرو نشان می‌دهد که تصورات خاصی در خصوص برنامه هسته‌ای دارند و ارزش بالایی برای آن قائل هستند. در موارد زیادی نیز پیش آمده که از دایره واقعیت‌ها به راحتی خارج می‌شوند. مثلاً یکی از آن‌ها اخیراً گفته بود اگر برجام نبود الان ۱۰ نیروگاه بوشهر در ایران ساخته شده بود و مشکل برق نداشتیم. البته اشاره نکرد که چه کسی قرار بود این نیروگاه‌ها را بسازد چون ایران توانایی علمی و فنی آن را در اختیار ندارد. همچنین به نظر می‌رسد که معتقدند هیچ اتفاق سیاسی، امنیتی و بین‌المللی دیگر در این ۱۰ سال رخ نمی‌داد. توافق هسته‌ای به سستی به دست آمد و هر طرفی از آن برداشت خود را داشت. برخی می‌گویند اقدامی اقتصادی بود، برخی دیگر آن را اقدامی برای نخستین گام حل مسائل با آمریکا می‌دانستند و برخی نیز معتقد بودند که این توافق برای شکست اجماع جهانی ایجاد شده علیه ایران در دهه ۸۰ و توقف روند امنیتی‌سازی پرونده ایران صورت گرفت. در نهایت هم با تمام نقاط قوت و ضعفش نیز وضعیت امنیتی ایران را تغییر داد و بحران را ۱۰ سال به تأخیر انداخت. اما در این میان، هم‌نوایی یک جریان تندرو داخلی ضد دیپلماسی با جریان ضد دیپلماسی در آمریکا و اسرائیل از کج‌انشت‌های می‌گیرد، نامشخص است. نکته جالب توجه اینکه طیف تندروی جریان اصولگرا پس از اعلام مواضع صریح اخیر ترامپ و نتانیاوو علیه برجام نیز ترجیح داده اند سکوت کنند و موضعی در این باره اعلام نکرده‌اند.

▼ قانون‌گذاری در مقابل نظر اکثریت

رئیس‌جمهور اسبق با بیان این که باید در برابر ملت تواضع کنیم و سر فرود بیاوریم، تأکید کرد: «حالا می‌گویند فلان چیز، فلان مسأله را مجلس تصویب کرده است. مگر مجلس رأی چند درصد مردم را دارد؟ حالا اگر رأی هم داشته باشند. کار آن‌ها هم قانونی باشد. اگر یک موضوعی برای ما روشن باشد که ۸۰ درصد مردم مخالف آن هستند، قانونگذاری در مقابل نظر ۸۰ درصد مردم یعنی چه؟ این که قانون نیست. اصلاً وقتی یک چیزی را ۹۰ درصد مردم مخالفند، می‌شود بگوییم چون در مجلس رأی داده و شورای نگهبان هم امضا کرده پس همه باید مطیع باشند؟ چه ارزشی دارد کار شما؟ وقتی ۵۰ درصد این طرف ۵۰ درصد آن طرف، حتی ۴۰ درصد این طرف، ۶۰ درصد آن طرف هستند، قابل قبول است. اما اگر ۹۰ درصد این طرف و ۱۰ درصد آن طرف هستند، اینکه قانون نمی‌شود. البته ظاهرش نمی‌توانیم ایراد بگیریم. به ظاهر قانونی است چون مجلس رأی داد و شورای نگهبان امضا کرده است. بله ظاهرش قانونی است اما روح آن هم قانونی است؟»

او با اشاره به این که مردم باید این اصلاح را بعد از جنگ ۱۲ روزه ببینند، بیان کرد: «مردم باید هر روز ببینند یک اصلاحی انجام شده است. آن وقت رویه‌روی اسرائیل و آمریکا و ناتو بازآزاندگی قدرتمندی ایجاد می‌شود. مردم از فردا ببینند که قانون را در بحث انتخابات در ۴ مورد اصلاح کردیم که اگر عده زیادی مثلاً ۶۰ درصد مردم به یک فرد علاقه دارند، یک جمع کوچک نمی‌تواند او را رد کند. اصلاح کنی قانون را! با این کار اسلام که از دست نمی‌رود. انتخابات برای چیست؟ انتخابات برای این است که یک فردی که رئیس‌جمهور می‌شود نماینده ملت ایران باشد، یک فردی که به مجلس می‌رود نماینده ملت ایران باشد.»

روحانی با تأکید بر این که این چه رسانه ملی است که داریم؟ گفت: «رسانه ملی دنبال یک جناح خاص و یک اقلیت است. هر روز یک کاری می‌کند که مردم تنفر بیشتری پیدا کنند. دنبال ایجاد اختلاف و دروغ و تهمت به این و آن است. حالا من که نگاه نمی‌کنم، نه رادیو را گوش می‌کنم نه تلویزیون را نگاه می‌کنم چون هر وقت که نگاه می‌کنم می‌بینم که در عمق برنامه‌هایشان ضرر ملی است. علیه اتحاد و انسجام ملی فعالیت می‌کنند. متأسفانه در چارچوب اسلام کاری نمی‌کنند. گویی قبول ندارند که در اسلام، اخلاق اصل است. شما سوراخ دعا را گم کرده‌اید، شما اسلام را نفهمیدید. پیغمبر حکومت کرد ولی حکومتش هم برای این بود که اخلاق حسنه را مستقر کند، نه بد اخلاقی.»

رئیس‌جمهور اسبق افزود: «اصل از بین بردن ظلم است، کنار زدن باطل است، اجرای حق است نه اینکه من روی صندلی قدرت بنشینم. ما باید دنبال اخلاق باشیم ما باید قدم به قدم برویم جلو. خدا شاهد است اگر یک قدم درست برداریم اگر مردم ۴۰ درصد با ما هستند می‌شود ۴۵ درصد، اگر قدم دوم را درست برداریم می‌شود ۵۰ درصد، اگر قدم سوم را درست برداریم می‌شود ۵۵ درصد. مگر از اصلاح چه ضرری کردیم؟ مگر از اخلاق حسنه چه ضرری کردیم، صداوسیما را یک سال ملی کنیم ببینیم ضرر می‌کنیم یا منفعت؟»

▼ تمام برجام با حضور چه کسانی بررسی شد؟

او در بخش دیگری از صحبت‌هایش تأکید کرد: «اینجا از مراجع رهبر معظم انقلاب یاد می‌کنم. وقتی برجام می‌خواست تصویب شود، من نظرم این بود که لازم نیست به مجلس برود و فقط در شورای عالی امنیت ملی تصویب کنیم، نظر بعضی از دوستان مجلسی حتی رئیس‌مجلس این بود که برجام باید برود در مجلس و تصویب شود. آقا به من فرمودند که شما مخالفید گفتم بله. گفت چرا؟ من دلیلم را خدمت ایشان گفتم، ایشان به من فرمودند من به شما می‌گویم بگذارید برود مجلس. گفتم چرا؟ گفت این بار سنگین را شما به تنهایی به دوش نگیرید، بعدها یک عده پیدا می‌شوند سر هر چیزی شروع می‌کنند به ایراد گرفتن و شما را اذیت می‌کنند. واقعاً با مر حمت و لطف این را فرمود بگذار برود مجلس، به نفع شماست.»

روحانی افزود: «حتی وقتی داشتیم روی بندهای برجام بررسی می‌کردیم آن اوایل بعد از توافق موقت ژنو که برای توافق دائم کار می‌کردیم، ایشان به من فرمودند که شما چند نفر دیگر را هم شریک کنید که همه بار به دوش شما نیفتد و واقعاً همه پدانه به من می‌گفتند. ایشان گفت در همه این کارها یک جلسه‌ای درست کنید که دیگران هم باشند و نظر بدهند، لذا ما یک جلسه گذاشتیم، تمام موارد برجام را در آن جلسه هسته‌ای بررسی می‌کردیم. من بودم آقایان ولایتی، لاریجانی، صالحی، شمشخانی، طریف، گاهی عراقچی و تخت‌روانچی و نه‌اولدیان هم در جلسه بودند. تمام برجام آنجا بررسی شد. چند روز قبل از اینکه برجام می‌خواست تصویب شود در ۲۳ تیر ۹۴، هفتادمین جلسه را ما تشکیل دادیم، ۷۰ جلسه در طول آن یک سال و چند ماه تشکیل شده بود. این به غیر از جلساتی بود که خدمت مقام معظم رهبری می‌رفتم، رؤسای سه قوه و برخی از مقامات دیگر هم بودند. آخرین جلسه خدمت ایشان در روز ۱۹ تیرماه بود. همه مواردی را که ما می‌خواستیم عملی نبود. ما صد درصد می‌خواستیم، همه ما هم می‌دانستیم که این صد درصد نخواهد شد. ولی لازم بود بگوییم صد درصد را تا مذاکره کننده‌ها بر مبنای صد درصد حرکت کنند ولی می‌دانستیم که همه صد درصد عملی نخواهد شد. همه با درصد بالا راضی بودیم، ایشان محبت کردند، این برجامی که شورای عالی امنیت ملی و مجلس و شورای نگهبان تصویب کرد. این همه جلسات خدمت رهبری داشتیم. حالا ببینید یک عده چه حرف‌ها می‌زنند. بعضی از آن‌ها سوابق‌شان روشن است که آن‌ها چه کرده‌اند و حالا مدعی شده‌اند.»

او افزود: «به نظر من در شرایط فعلی باید دولت و حاکمیت دو، سه اقدام برای تحقق خواست مردم انجام دهند. یک اقدام را باید در بخش اقتصادی انجام دهند تا مردم نسبت به آینده امیدوار شوند. اگر ما قدرت ملی‌مان را بالا ببریم جنگ نمی‌شود. شما از من می‌پرسید جنگ می‌شود یا نه؟ می‌گویم اگر قدرت نظامی و اطلاعاتی و سیاسی و دیپلماسی و بالاتر از همه، «قدرت ملی» را افزایش دهیم، جنگ نخواهد شد. اگر این کارها را نکنیم احتمالاً جنگ خواهد شد. پس آن نکته‌ای که رهبری فرمود «نه جنگ، نه صلح» به نفع کشور نیست. کاری کنیم که «نه جنگ» را محقق کنیم و این کار شدنی است.»

عکس نوشت

شام آخر در بهارستان

درباره عکسی از جلسه علنی مجلس شورای اسلامی

امیر جدیدی

عکاس و روزنامه‌نگار

اگر داوینچی زنده بود و می‌خواست نسخه ایرانی «شام آخر» را نقاشی کند، هیچ بعید نبود هر صبح بوم به دست سری به میدان بهارستان بزند. از آنجایی که حضرتش کیا و بیبایی داشت می‌توانست در طبقه دوم صحن یک جایگاه اختصاصی بگیرد و در هیاهوی مجلس‌نشینان دست به قلم شود. تصویری که دیروز در حاشیه صحن علنی توسط عکاس ایرنا ثبت شده است ترکیب‌بندی آشنایی دارد. میز بلند، مردانی با چهره‌های متعجب و خشمگین و بلاتشویه مسیحی که در مرکز تصویر نشسته و عملاً از حوارپوش دست شسته و... ته چهره قالبیاف ردی از لیخند دارد اما اگر خوب بنگرید لیخندش از جنس آرامش نیست، بلکه لیخند مردی است که فهمیده گوش هیچ کدام از اطرافیانش به حرفش بدهکار نیست. در نسخه اصلی، مسیح در مرکز تصویر نشسته و به حرف اطرافیان گوش می‌کند. هر کدام از حوارپون نسبت به خبر خیانت، واکنش نشان می‌دهند. یکی شک کرده، یکی فریاد می‌زند، دیگری چاقوبش توی دستش باز است و... در نسخه ما اما، نه تنها کسی گوش نمی‌کند که احتمالاً خیانت هم آنقدر موضوعیت ندارد، نه اینکه از اساس وجود نداشته باشد اما موضوع این است که در این همه‌های که دوستان ساخته‌اند بعید است کسی توان فکر کردن به کار دیگری داشته باشد. تصویری که در نسخه ایرانی شام آخر می‌بینید تقریباً سال‌هاست که هر هفته یکی دو بار تکرار می‌شود. در این قاب و هزار قاب دیگر نه کسی به دیگری اشاره می‌کند، نه کسی فکر می‌کند، نه حتی کسی می‌خواهد از حق خود یا دیگری دفاعی کند. انگار کن در خانه قانون، قانون نانوشته‌ای در جریان است که باید صبح به صبح ۲۹۰ نفر حالا چهار نفر کمتر یا بیشتر دور هم جمع شوند و شلوغش کنند.

عکس: محمد مهدی یوزعرب، ایرنا